

HOFVOGELS

Jaarrapportage

2021

www.hofvogels.nl

Hof van Twente

VOORWOORD

2021 is al weer voorbij en wat is er veel gebeurd en wat is ons geduld weer op de proef gesteld. Altijd weer Corona met haar beperkingen en de hoop die ik in het jaarverslag van 2020 uitsprak om ons 5-jarig jubileum te kunnen vieren is helaas niet uitgekomen. We houden dat te goed.

Het broedseizoen zijn we begonnen met een “Zoom vergadering” voor de controleurs, verzorgt door Ruud de Koning. Een geslaagde online bijeenkomst die we ook in de toekomst willen herhalen. Het is en blijft belangrijk dat wij als vrijwilliger goed weten wat we wel of niet moeten doen om de vogels optimaal te kunnen beschermen. We leren daar als stichting en dus als vrijwilligers telkens weer nieuwe dingen.

Ook in 2020 zijn er weer nieuwe vrijwilligers bijgekomen, verderop in dit verslag geïntroduceerd, hetgeen belangrijk is voor de continuïteit van onze stichting. Sommige van onze trouwe “oudgedienden” lopen langzaam maar zeker tegen de grenzen van hun kunnen aan en moeten een stapje terug doen, maar wij hopen dat ze betrokken blijven en misschien op andere wijze onze stichting blijven ondersteunen.

Het jaar 2021 is qua verloop voor de vogels ook bijzonder geweest. Na een zachte winter was er plotseling in februari en maart een winterse periode met sneeuw, waardoor vele broedsels van steenuilen niet werden afgerond. Maar ook de vogels hebben veerkracht en vele paren zijn later opnieuw begonnen met een broedsel.

Het jaarverslag is wederom een bron van informatie die door ons allen is verzameld en door het secretariaat met ondersteuning weer is omgezet in een fraai jaarverslag.

Ik wens u veel leesplezier en ik hoop oprecht dat we in 2022 weer een bijeenkomst voor de vrijwilligers kunnen organiseren.

FRANS KRUSE

VOORZITTER STICHTING HOFVOGELS

1 INHOUDSOPGAVE

1	INHOUDSOPGAVE.....	3
2	SAMENVATTING	5
3	STICHTING HOFVOGELS.....	7
3.1	inleiding.....	7
3.2	Coronaperikelen	7
3.3	visie en missie	7
3.3.1	Visie	7
3.3.2	Missie.....	7
3.4	Contacten en samenwerking	8
3.5	Sponsoren	9
3.6	Vijfjarig jubileum en hoe verder?	10
3.7	Communicatie en informatie.....	10
4	KASTHOUDERS EN NESTKASTEN.....	12
4.1	Inleiding	12
4.2	ontwikkelingen aantal geplaatste nestkasten uilensoorten	13
4.2.1	Extra aandacht voor de kerkuil	13
4.2.2	Nestkasten bosuilen	14
4.3	Ontwikkelingen bezettingsgraad geplaatste nestkasten steenuilen.....	15
4.4	Ontwikkelingen bezettingsgraad geplaatste nestkasten kerkuilen.....	16
4.5	Andere vogelsoorten	16
5	BROEDRESULTATEN.....	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Beperkte erfbezoeken	17
5.3	Broedontwikkelingen steenuilen 2015 – 2021.....	17
5.3.1	gemiddeld aantal eieren per succesvol broedsel steenuilen.....	18
5.3.2	gemiddeld aantal geboren jongen per succesvol broedsel steenuilen.....	19
5.4	Broedontwikkelingen kerkuilen 2015 - 2021.....	20
5.5	Ontwikkelingen broedgevallen kerkuilen 201 – 2021	21
5.5.1	gemiddeld aantal eieren per succesvol broedsel kerkuilen.....	21
5.5.2	gemiddeld aantal geboren jongen per succesvol broedsel steenuilen.....	21
5.6	Registratie broedresultaten	22
6	BESCHERMINGSPLAN VOOR DE KERKUIL	23
6.1	Inleiding	23
6.2	Subsidietraject	24
6.3	resultaten	25
6.4	Leermomenten.....	25
7	NATUURERF, OPMAAT VOOR BIODIVERSITEIT.....	26

7.1	Inleiding	26
7.2	Gebiedsgerichte aanpak.....	26
7.3	Doelstellingen	26
7.4	Subsidievoorwaarden	26
7.5	Buurt aan zet aan de Suetersweg	27
7.6	Plangebied.....	28
7.7	Procesbeschrijving.....	29
7.8	Uit te voeren werkzaamheden.....	30
7.9	aan de slag in Wiene	32
8	OVERIGE ACTIVITEITEN.....	33
8.1	Inleiding	33
1:	Bezoekersaantallen www.hofvogels.nl	
2:	In 2019 ingestroomde vrijwilligers	
3:	Sponsoren	
4:	Spreadingskaart nestkasten en broedgevallen steenuilen 2021	
5:	Spreadingskaart nestkasten en broedgevallen kerkuilen 2021	
6:	Exploitatieoverzicht Stichting Hofvogels 2021	

2 SAMENVATTING

Hofvogels ontwikkelde zich de afgelopen jaren van een uilenwerkgroep naar uiteindelijk een stichting die zich actief inzet voor de natuur en de biodiversiteit, met specifieke aandacht voor het behoud van de steen- en kerkuil. Soorten die synoniem staan voor de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit. De door Hofvogels geformuleerde doelen en uitgevoerde activiteiten staan allen in het teken van verbetering van de conditie voor kwetsbare uilensoorten en andere meeliftende en onder druk staande broedvogelsoorten. Doelen en activiteiten die geborgd staan in ons dit jaar aflopende beleidsplan.

In de vijf jaar van ons bestaan hebben we als stichting een groeispurt doorgemaakt naar een meer professioneel ingerichte organisatie. Een organisatie die zich breed inzet voor de natuur, het landschap en biodiversiteit. Activiteiten die tot doel hebben de levensomstandigheden/ condities van bedreigde en zeldzame (vogel)soorten te verbeteren.

De groei zit niet alleen in aantal vrijwilligers en kasten, maar ook in de ontplooiende activiteiten; nestkasten voor andere soorten dan uilen, insectenhôtels, erfverbetering, landschapsverbetering enzovoorts waarbij ook de nodige overleggen met andere organisaties en overheden sterk toenamen. Achtergrond van deze uitbreiding is het besef dat een goede uilenstand het resultaat is van een biodiverse omgeving en andersom. Hofvogels werkt dus aan een rijke natuur en een mooi landschap, met als basis de bescherming van de uilensoorten en andere meeliftende bedreigde soorten.

De snelle ontwikkelingen brengen echter risico's met zich mee. De vraag naar onze inzet en expertise nemen hand over hand toe. We liften hierbij niet alleen mee op onze eigen successen. Ook is er een toenemende bewustzijn onder burgers en overheden merkbaar dat het anders moet met de voortdurende afkalving van de natuur en biodiversiteit die onze leefomgeving begin te bedreigen. De investeringsbereidheid onder hen neemt zienderogen toe. De gevolgen voor onze stichting zijn merkbaar; de vraag naar onze inzet neemt toe, activiteiten beginnen breed uit te waaieren en de toenemende werkbelasting leidt tot herschikking van taken en verantwoordelijkheden.

Financieel zijn we in rustiger vaarwater terechtgekomen. Niet alleen neemt het aantal donaties toe. Ook hebben we ons dit jaar succesvol gewend tot een aantal toonaangevende en maatschappelijk betrokken ondernemers uit met name Hengevelde, Goor en Bentelo met de vraag ons meerjarig financieel te ondersteunen. Hierdoor is er een stabiele financiële basis ontstaan om de toenemende vraag naar onze inzet te kunnen bekostigen. De verkregen middelen zijn onder andere gekoppeld aan de toenemende vraag naar nestkasten, het organiseren van workshops, vergaderingen, bijeenkomsten en thema's als innovatie en communicatie.

Onder het motto 'Buurt aan zet' ondersteunt Hofvogels erfbewoners en buurtschappen actief bij hun initiatieven om in hun eigen woon- en leefomgeving te investeren in het landschap en de biodiversiteit. Hofvogels werkt hierbij onder andere samen met de gemeente Hof van Twente en anderen op basis van ons programma 'Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit'.

Zo vordert de gebiedsgerichte aanpak biodiversiteit aan de Suetersweg in Bentelo gestaag. In de periode 2020 en 2021 werden 25 erven natuurvriendelijk ingericht met aanplant van heggen, hagen, fruitbomen en vele solitaire streekeigen bomen. Vanaf 2021 werd de aandacht verlegd naar het meer biodivers inrichten van het omliggende landschap. In oktober werd hiervoor een druk bezochte buurtbijeenkomst georganiseerd, waarbij de buurt zelf de benodigde impulsen gaf voor een op te maken gebiedsplan. Dit werd eind december in concept opgesteld door medewerkers van bureau Eeckhof uit Bentelo. In de tussentijd worden de 1^e houtwallen in ere hersteld, zijn meerdere erven verder natuurvriendelijk ingericht en staat het graven van enkele kikkerpoelen op de agenda..

Medio oktober organiseerden Hofvogels, de gemeente Hof van Twente in het buurtschap Wiene een 1^e informatiebijeenkomst met als doel erfbewoners daar te informeren over en te enthousiasmeren voor een erf-/ gebiedsgerichte aanpak biodiversiteit. Eind februari wordt duidelijk hoeveel erfbewoners een intentieverklaring gaan tekenen en zal er bij voldoende belangstelling gestart worden met een 1^e opzet om te komen tot een gecoördineerde gebiedsgerichte aanpak biodiversiteit.

De controlerondes van de uilenkasten begin mei waren in 1e instantie hoopvol gezien het grote aantal bezette nestkasten bij de steenuilen. In het verdere verloop van het broedseizoen bleek echter dat de meeste van de vroege broedsels (30 stuks) mislukten als gevolg van een ernstig voedselgebrek. Van de één op de andere dag waren niet alleen de eieren uit nestkasten verdwenen, maar verkasten broedparen ook naar meer voedselrijke gebieden. Vooral de meikever, een belangrijke voedselbron, liet in deze periode op zich wachten en werd pas begin juni massaal gesignaleerd. Gelukkig profiteerden latere broedsels maximaal van de aanwezigheid van de meikever en konden we alsnog meer dan 100 succesvolle broedparen registreren en 300 jong geboren steenuilen ringen.

De ontwikkeling bij de kerkuilen werd aanvankelijk met enige scepsis tegemoet gezien. De heftige winterse periode medio februari leidde tot veel uitgehongerde en dode kerkuilen. De kerkuil jaagt vooral op gehoor en heeft het tijdens sneeuwval en stormachtig weer moeilijk om de benodigde muizen te vangen. De populatie blijft al jaren onder druk staan ondanks alle investeringen die we doen om de levensomstandigheid van deze soort te verbeteren. Uiteindelijk werden er toch nog 31 broedgevallen geregistreerd en werden iets meer dan 100 jonge kerkuilen geringd door onze ringers. Een hoopvolle ontwikkeling, die zich naar we hopen in 2022 verder doorzet.

In de tussentijd is Hofvogels op circa 550 erven in de Hof van Twente actief en geniet dan ook een grote bekendheid onder deze bewoners. Dit jaar steeg het aantal kashouders wederom tot uiteindelijk 450 erfbewoners en zijn meer dan 75 erven natuurvriendelijk ingericht. Deze erven worden jaarlijks meermaals door één van onze vrijwilligersploegen bezocht, worden nieuwsbrieven verstuurd en de veelal prettige en enthousiaste contacten met de erfbewoners verder aangehaald en onderhouden.

Bezoekersaantallen van onze website(s) www.hofvogels.nl en www.hofvogels/natuurerf.nl en daaraan gekoppelde sociale netwerken als Twitter en Facebook nemen gestaag toe. We bereiken hiermee niet alleen steeds meer inwoners uit de Hof van Twente maar zien ook een toename van bezoekers uit de rest van Nederland en zelfs daarbuiten.

Onzekerheid over de duur van de door de overheid opgelegde Lock Down maken ons programma voor de 1^e periode van 2022 onduidelijk. Ondanks alles bouwen we als stichting onverminderd voort op de ingeslagen weg, willen we in het nieuwe jaar investeren in onze organisatie en uitbreiding van onze netwerken.

3 STICHTING HOFVOGELS

3.1 INLEIDING

De Stichting Hofvogels zet zich actief in voor behoud van de natuur, het landschap en de biodiversiteit. Het resultaat is gericht op het behoud van de populatie steen- en kerkuilen. Soorten die een ideale thermometer zijn om de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit te meten en mensen te activeren om te investeren in biodiversiteit. De door Hofvogels geformuleerde doelen en activiteiten zijn samengevat in het dit jaar aflopende vijfjarige beleidsplan¹.

Hofvogels groeide gedurende de afgelopen vijf jaar in alle opzichten en maakt zich op voor de volgende vijf jaar. Een periode die niet alleen in het teken zal staan van herijking van de identiteit, haar doelen en activiteiten. Maar ook herbezinning over haar positie binnen het brede palet van de vele groene partijen die zich in de Hof van Twente inzetten voor de natuur en de biodiversiteit. Uitgangspunt blijft dat Hofvogels de ambitie heeft een professionele vrijwilligersorganisatie te willen blijven omdat vanuit die positie de beste bijdrage kan worden geleverd aan het bevorderen van de biodiversiteit en een goede uilenstand.

3.2 CORONAPERIKELN

Net als in 2020 drukten coronabeperkingen een negatieve stempel op onze interne en externe contactmomenten en activiteiten. Zo werden meerdere stichtingsbijeenkomsten en geplande workshops gecancelled of uitgesteld, kwamen onderlinge contacten onder druk te staan, werden contactmomenten met kashouders op een laag pitje gezet en werden controle-/ onderhoudswerkzaamheden van nestkasten tot een minimum beperkt. Activiteiten die in het nieuwe broedseizoen extra aandacht behoeven.

3.3 VISIE EN MISSIE

In het dit jaar aflopende beleidsplan van de Stichting Hofvogels zijn de ambities van de stichting voor de periode 2017 – 2021 beschreven en als volgt samengevat;

3.3.1 VISIE

Het lot van in de natuur levende planten, dieren en vogels is nauw verweven met een evenwichtig natuurbeheer en verdient dan ook onze onvoorwaardelijke aandacht. Een gezond en gevarieerd landschap is immers de basis van al het leven. Het geeft ons zuurstof om te ademen, voedsel om te eten en een fijne omgeving om te wonen, te werken en te recreëren.

3.3.2 MISSIE

De Stichting Hofvogels wil de inwoners van de gemeente Hof van Twente middels communicatie, informatie en educatie meer bewust maken van het nut van inheemse broedvogelsoorten waaronder steen- en kerkuil in relatie met behoud/ verbetering van het landschap, de natuur en de biodiversiteit.

¹ W

Hofvogels richtte zich de afgelopen vijf jaren conform ons beleidsplan op het verbeteren van de condities van inheemse broedvogelsoorten door te investeren in de natuur en de biodiversiteit. Soorten die in toenemende mate uit ons landschap dreigen te verdwijnen of al zijn verdwenen als gevolg van een sterk dalende biodiversiteit. Steenuil en kerkuil zijn hierbij de bij uitstek geschikte ambassadeurs gebleken om deze boodschap uit te dragen en mensen aan te zetten tot investeringen.

Uilensoorten zijn afhankelijk van een omgeving met een waardevolle en diverse natuur. In de natuur hangt immers alles samen; 'om het simpel te zeggen, zonder muizen geen uilen.

3.4 CONTACTEN EN SAMENWERKING

De aanpak van biodiversiteit van Hofvogels loopt parallel met het door de gemeente Hof van Twente geformuleerde biodiversiteitsbeleid GroenRijkLeven².

Hierin zijn de gemeentelijke groene doelen geformuleerd op gebied van de thema's 'kernen', 'erven', 'bermen' en het 'boerenland'. Hofvogels richt zich met haar inzet vooral op de thema's erven en de omliggende gronden. Activiteiten worden gecoördineerd en afgestemd in de Kerngroep Groen, een door de gemeente georganiseerd periodiek overleg waaraan meerdere groene partijen uit het veld deelnemen.

Daarnaast is Hofvogels actief op circa 550 erven in de Hof van Twente. Erven waar één of meer nestkasten hangen en/of erven die op advies van Hofvogels natuurvriendelijk zijn ingericht. Erfbewoners kunnen op deze wijze laagdrempelig worden benaderd, geïnformeerd en geadviseerd en gekoppeld aan meer gebiedsgerichte biodiversiteitsinitiatieven.

FOTO 1: BESTUURLIJKE BELANGSTELLING TIJDENS RINGEN KERKUILEN IN HENGVELDE

² WWW.GEMEENTEHOFVANTWENTE.NL

3.5 SPONSOREN

Meerdere ondernemers uit de Hof van Twente verbonden zich in 2021 meerjarig financieel aan onze Stichting als blijk van hun betrokkenheid bij een gezonde en gevarieerde natuur. Ondernemers spraken daarbij hun waardering uit voor de inzet van Hofvogels wat betreft het behoud van het landschap, de natuur en de biodiversiteit in de gemeente Hof van Twente³.

Hofvogels is voor de uitvoering van haar activiteiten in toenemende mate afhankelijk geworden van giften en donaties van derden en wendde zich succesvol tot meerdere betrokken en toonaangevende ondernemers uit de Hof van Twente, waaronder Norbert Kuipers van HEBO Hengevelde en Vincent Nollen van NOLLEN bakkerijen uit Hengevelde, Michel Walhof van het familiebedrijf AQUA+ uit Goor, Alexander Nijland van het grond- en groenbedrijf NIJLAND uit Bentelo, RTT HOUT uit Goor en TUIENTE machinefabriek uit Hengevelde. Ondernemers toonden zich bereid Hofvogels éénmalig of over meerdere jaren financieel te willen steunen. De verkregen middelen werden o.a gelabeld aan het maken en gratis verstrekken van nestkasten, investeringskosten voor het ontwikkelen en maken insectenhôtels en vleermuiskasten, organiseren van workshops, vergaderingen en bijeenkomsten.

FOTO 2: **ONTWIKKELEN INSECTENHOTEL; INSECTEN STERVEN UIT EN DAT BEDREIGT ONS LEEFKLIJMAAT**

³ ZIE BIJLAGE 3: SPONSOREN

3.6 VIJFJARIG JUBILEUM EN HOE VERDER?

Hofvogels werkt aan een rijke natuur en een mooi landschap, met als basis de bescherming van uilensoorten en andere meeliftende soorten. De stichting bestaat volledig uit vrijwilligers; er is een klein bestuur en zo'n 45 vrijwilligers. Naast een uitgebreid kennisnetwerk werkt Hofvogels samen met (semi) overheden als de gemeente, de provincie Overijssel en Landschap Overijssel.

Hofvogels heeft in de afgelopen vijf jaar haar bestaansrecht bewezen en is in die tijd sterk geprofessionaliseerd en gegroeid. De groei zat niet alleen in een toenemend aantal vrijwilligers en kasten, maar ook in een toename van nieuw ontwikkelde en ontplooiden activiteiten. Evenredig nam het aantal overleggen met andere organisaties en overheden toe. Het bestuur ziet zich de komende periode geconfronteerd met een aantal vraagstukken en keuzes om de stichting voor de komende vijf jaar in rustiger vaarwater te doen belanden.

De ontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben risico's met zich meegebracht die de stichting organisatorische en financieel kwetsbaar maken. De vele activiteiten en werkzaamheden drukken bijvoorbeeld onevenredig groot op slechts enkelen, waardoor overbelasting op de loer ligt. De in 2021 ingezette verdeling van taken dient in 2022 zijn beslag te krijgen. Ook verbetering van de onderlinge communicatie om de eenheid en binding binnen de stichting te versterken staan op de agenda. Om de neuzen in de delfde richting te houden krijgen bijeenkomsten en workshops prioriteit. Ten slotte wordt de stichting meer en meer afhankelijk van de inzet van externe professionals als gevolg van toenemende en complexere criteria en voorwaarden die de provincie stelt aan subsidieverleningen. Een ontwikkeling die de kennis binnen de stichting begint te overstijgen en noopt tot herbezinning over de inzet van de stichting in toekomstige activiteiten op gebied van erf- en gebiedsgerichte biodiversiteitsinvesteringen.

3.7 COMMUNICATIE EN INFORMATIE

Wat is een Natuurerf?

Welke natuurlijke elementen zijn belangrijk en welke dieren en planten profiteren hiervan? Onderstaande inspiratieschets laat elementen van een Natuurerf zien die interessant zijn voor tal van planten en dieren. De geschikte elementen en genoemde dieren zijn slechts voorbeelden, er zijn meer dieren die meeprofiten!

FIGUUR 1: FOLDER NATUURERF

Communicatie en informatie ondersteunen de stichting om haar doelen te halen. Eén van de doelen hierbij is (erf)bewoners te informeren over het belang van biodiversiteit en hen te stimuleren tot het nemen van maatregelen. Om het belang van biodiversiteit voor soorten uit te dragen (onze kernmissie) werd een uitgekiend en uitgebreid communicatieprogramma samengesteld. Kern daarvan is de drukbezochte website van de Stichting Hofvogels⁴ www.hofvogels.nl, periodieke nieuwsbrieven, presentaties in buurten en deelname aan manifestaties en markten. In vele gevallen ondersteunt met nieuw ontwikkelde flyers en bulletins.

⁴ BIJLAGE 1: OVERZICHT BEZOEKERSAANTALLEN WWW.HOFVOGELS.NL

Steenuil en kerkuil wijzen ons de weg waar het gaat om de kwaliteit van de natuur en de biodiversiteit. Om deze karakteristieke plattelandssoorten te behouden zijn het plaatsen, onderhouden en controleren van nestkasten niet voldoende gebleken. Hofvogels zet zich daarom ook in voor natuurlijk ingerichte erven, bloeiende bermen en biotoopverbetering in het landschap. Zij richt zich daarbij onder andere op het oprichten van gebiedscollectieven die zich willen inzetten voor meerjarig onderhoud en beheer van het landschap en de natuur. Hiervoor zijn de laatste jaren meerdere succesvolle programma's gestart en uitgevoerd. **'Hof van de steenuil'**, **'Beschermingsplan voor de kerkuil'** en **'Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit'** zijn in volgorde succesvolle door Hofvogels geïnitieerde en uitgevoerde biodiversiteitsprogramma's. Op de sites www.hofvogels.nl en www.hofvogels/natuurerf.nl/ is hier veel meer informatie over te vinden.

4 KASTHOUDERS EN NESTKASTEN

4.1 INLEIDING

Het totale aantal kashouders groeide in 2021 met 33 kashouders ten opzichte van 2020 naar uiteindelijk 450 kashouders (erfbewoners). In een aantal gevallen zijn er op deze erven nestkasten voor meerdere uilensoorten geplaatst. Hierbij gaat het hoofdzakelijk om combinaties van nestkasten voor de steenuil en kerkuil en/ of kerkuil en bosuil. De combinatie van steenuil en bosuil is not done, gezien het gevaar voor predatie.

Het maken/ herstellen en onderhouden van de nestkasten is jaarlijks een prominente kostenpost voor onze stichting. In totaal beheert en onderhoudt Hofvogels 613 nestkasten. Hieronder 382 nestkasten voor de steenuil, 166 voor de kerkuil, 53 voor de bosuil en 12 voor de torenvalk. Dankzij donaties van kashouders en ondernemers worden nestkasten gratis verstrekt..

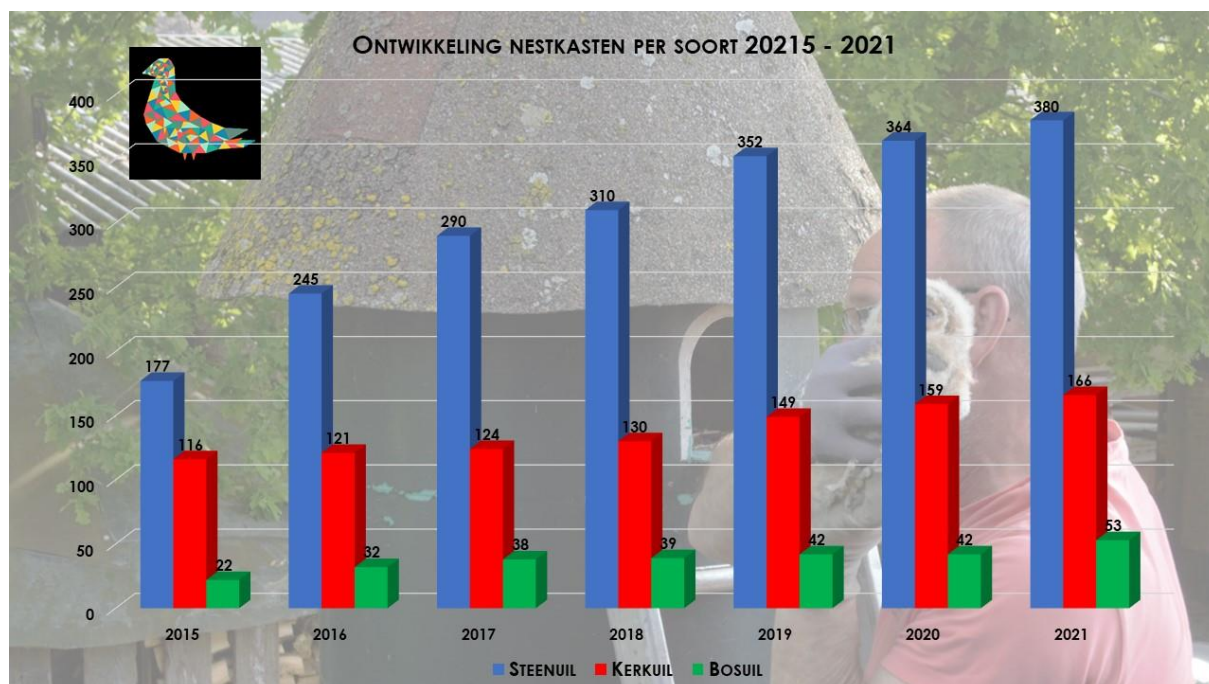
De meeste aanvragen voor een nieuwe nestkast hadden dit jaar betrekking op de steenuil. Deze soort kan zich verheugen op een grote populariteit onder erfbewoners. Nestkasten worden in eigen beheer door vrijwilligers van Hofvogels gemaakt en blijven eigendom van Hofvogels. De nestkasten worden in bruikleen geleverd en op deskundige wijze opgehangen en onderhouden. In alle gevallen tekenen kashouders het 'Mutatieformulier Nestkasten' voor ontvangst van de nestkast en acceptatie van de door Hofvogels vastgestelde privacyregels⁵. Kashouders worden vervolgens met vermelding van hun personalia, soort nestkast en datum plaatsing van de nestkast opgenomen in de lijst kashouders.

FOTO 3: **BOUWEN VAN NESTKASTEN IN EIGEN BEHEER**

⁵ WWW.HOFVOGELS.NL/ORGANISATIE/PRIVACYREGELMENT

4.2 ONTWIKKELINGEN AANTAL GEPLAATSTE NESTKASTEN UILENSOORTEN

GRAFIEK 1: **ONTWIKKELINGEN NESTKASTEN PER SOORT 2015 – 2021**

Nestkasten dienen een veilige en comfortabele verblijf- /broedplaats voor de verschillende uilensoorten te zijn. Aan de hand van grafiek 1 blijkt dat in 2021 in totaal 16 nieuwe nestkasten voor de steenuil werden bijgeplaatst en 7 nestkasten voor de kerkuil op nieuwe erven of op erven van bestaande kashouders ter vervanging van oude versleten of kapotte nestkasten. Verouderde nestkasten van de steenuil zijn over het algemeen niet voorzien van een effectieve marterbeveiliging, wat tijdens het broedseizoen kan leiden tot marterpredatie. In 2021 werden overigens geen predatiegevallen gemeld en/ of vastgesteld.

4.2.1 EXTRA AANDACHT VOOR DE KERKUIL

Onder invloed van ons programma's 'BESCHERMINGSPLAN VOOR DE KERKUIL' en het daarop volgende programma 'NATUURERF, OPMAAT VOOR BIODIVERSITEIT' werd vanaf 2017 extra geïnvesteerd in het creëren van meer ideale biotopen voor de kerkuil. Als onderdeel daarvan werden meerdere jaren achtereenvolgende extra nestkasten voor de kerkuil geplaatst op daarvoor geschikte of geschikt gemaakte erven in het buitengebied van de gemeente Hof van Twente. En met succes; meerdere van de nieuw geplaatste nestkasten werden in volgende broedjaren bezet door een kerkuilenvaar.

Vanaf 2017 steeg het aantal nieuw geplaatste nestkasten voor de kerkuil met 42 stuks tot uiteindelijk 166 nestkasten. Nestkasten worden bij voorkeur opgehangen in een kapschuur, op een zolderverdieping of vliering van een schuur of gebouw op een daarvoor in aanmerking komend erf.

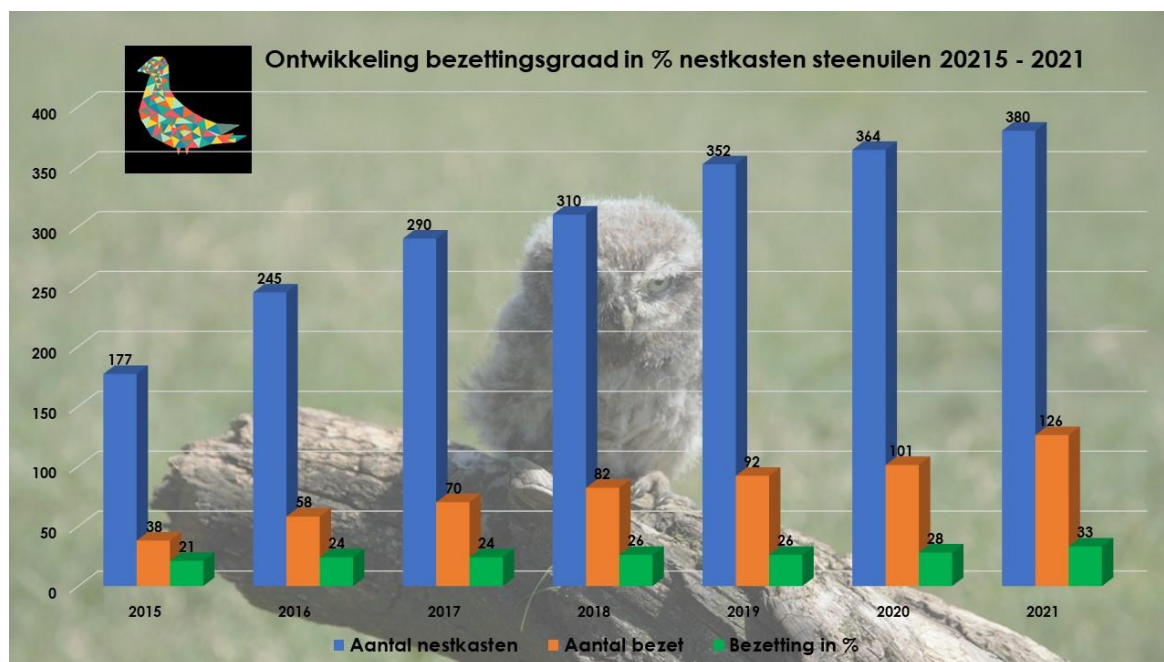
4.2.2 NESKASTEN BOSUILEN

De toenemende aandacht voor de steenuil en kerkuil heeft een impuls gegeven aan de vraag voor nestkasten voor de bosuil. Bewoners meldde in toenemende mate de aanwezigheid van broedende bosuilen op hun erf en de vraag naar nestkasten nam evenredig toe. In 2021 steeg het aantal geplaatste nestkasten voor deze soort dan ook met 11 stuks ten opzichte van 2020.

FOTO 4: *HET RINGEN VAN DE BOSUIL, GEBOREN IN EEN GEPLAATSTE BOSUILENKAST*

4.3 ONTWIKKELINGEN BEZETTINGSGRAAD GEPLAATSTE NESTKASTEN STEENUILEN

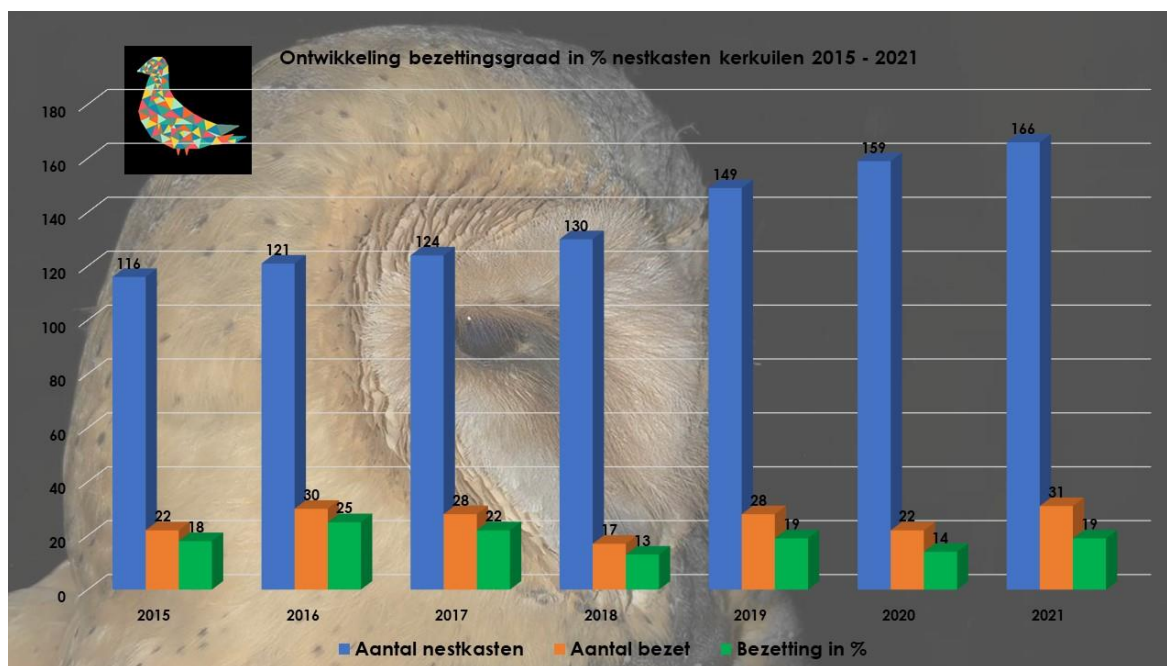
GRAFIEK 2: ONTWIKKELINGEN BEZETTINGSGRAAD IN % NESTKASTEN STEENUILEN 2015 – 2021

De effectiviteit van ons plaatsingsbeleid wordt gemeten aan de hand van de bezettingsgraad in %. Aan de hand van grafiek 2 blijkt dat de bezettingsgraad van de uitgezette nestkasten steenuilen in de periode 2015 – 2021 met 12% is gestegen tot uiteindelijk 33%. Niet ieder erf is een voor de steenuil geschikt territorium en erven worden van te voren dan ook meer en beter gescand op geschiktheid. Een dergelijke scan kan leiden tot een concreet erfadvies met als doel de biodiversiteit op het erf te vergroten.

FOTO 5: STEENUIL IN NESTKAST

4.4 ONTWIKKELINGEN BEZETTINGSGRAAD GEPLAATSTE NESTKASTEN KERKUILEN

GRAFIEK 3: ONTWIKKELING BEZETTINGSGRAAD IN % NESTKASTEN KERKUILEN 2015 - 2021

Om de ontwikkelingen bij de kerkuilen zo objectief als mogelijk te kunnen beoordelen werden de cijfers van 2021 gespiegeld aan de gemiddelden over de jaren 2015 – 2020. Op basis van grafiek 3 blijkt dat;

- Het aantal broedparen in 2021 met 6.5 broedparen steeg ten opzichte van het gemiddelde aantal broedparen 2015 – 2020 zijnde 24,5;
- De kastbezetting in 2021 nauwelijks steeg ten opzichte van de gemiddelde kastbezetting 2015 – 2020 zijnde 18.5%

De toename van het aantal nieuw geplaatste nestkasten en natuurvriendelijk ingerichte erven leidde door de jaren heen nog onvoldoende tot een evenredige stijging van het aantal kastbezettingen/broedparen. De populatie kerkuilen is moeilijk beïnvloedbaar als gevolg van oncontroleerbare weersomstandigheden, aanbod van voldoende voedsel en de aanwezigheid van ideale broedlocaties.

Deze dienen onder andere te voldoen aan normen als veiligheid, geschiktheid en voldoende aanbod van voedsel. Het aantal geschikte ideale broedlocaties op erven die hieraan voldoen neemt echter af als gevolg van modernisering en stopzetting van agrarische bedrijven..

4.5 ANDERE VOGELSOORTEN

- In het kader van het programma 'Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit' wordt bij de inrichtingsplannen voor erven en aangrenzende gronden in toenemende mate aandacht besteed aan de leefomstandigheden van broedvogels als de huis- en boerenzwaluw, huis- en ringmus en vliegenvangers. Hiervoor worden extra nestkasten gemaakt en opgehangen;
- Ook werd een begraafplaats in Goor van extra nestkasten voor deze vogelsoorten geplaatst evenals kasten voor vleermuizen.

5 BROEDRESULTATEN

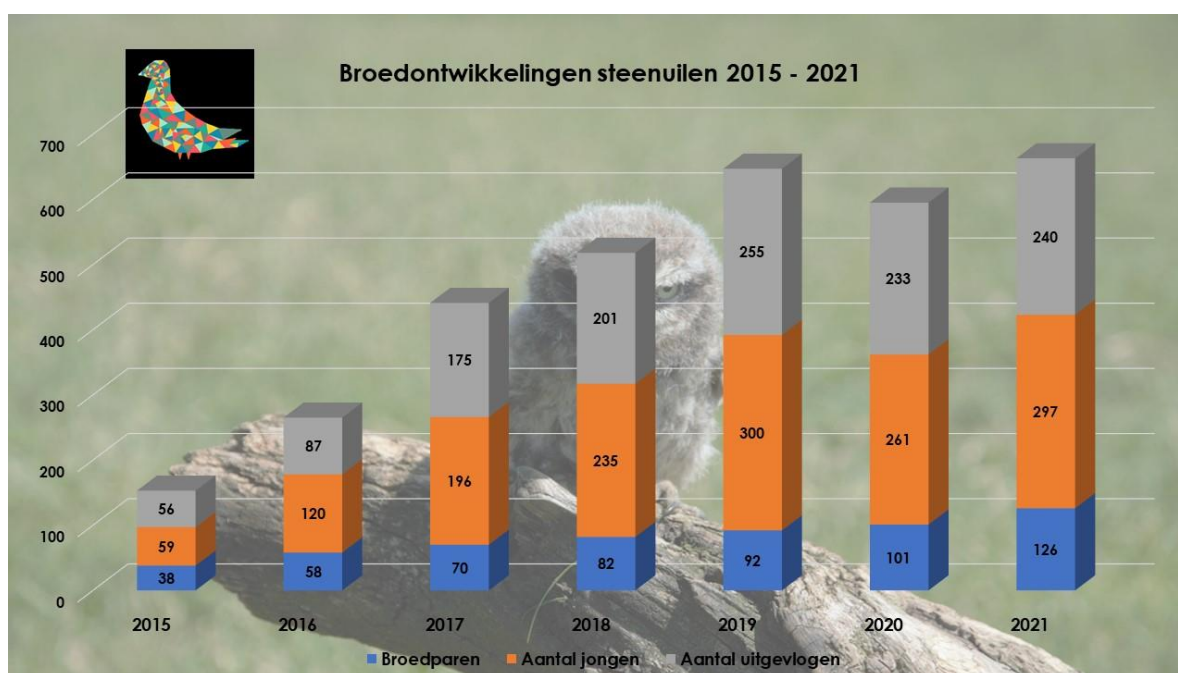
5.1 INLEIDING

In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de broedresultaten van zowel de steenuil als de kerkuil. Samenvattend kan worden vastgesteld dat beide soorten het in 2021 qua aantallen broedparen en broedresultaten goed tot redelijk goed deden. Bij de steenuilen zien we vanaf 2015 een toenemend aantal broedparen, waarbij in 2021 het aantal geregistreerde broedparen boven de 100 uitkwam. De populatie kerkuilen herstelde zich in 2021 van een strenge winterse periode met vele door honger omgekomen volwassenen.

5.2 BEPERKTE ERFBEZOEKEN

Net als in 2020 werden ook in 2021 aangepaste erfbezoeken en controlemaatregelen toegepast in het kader van corona. Kasthouders werden per nieuwsbrief ter zake geïnformeerd. Erven werden minimaal en enkel met uitdrukkelijke toestemming van de erfbewoners bezocht. Onduidelijk is de invloed die dit heeft gehad op de hier gepresenteerde resultaten.

5.3 BROEDONTWIKKELINGEN STEENUILEN 2015 – 2021

GRAFIEK 4: *BROEDONTWIKKELINGEN STEENUILEN 2015 - 2021⁶*

Aan de hand van grafiek 4 blijkt dat het aantal broedparen van de steenuilen vanaf 2015 in aantal groeide van 38 broedparen naar 126 broedparen in 2021. Hierin zijn meegenomen 30 broedparen waarvan het broedsel dit jaar mislukte.

⁶ AANTAL UITGEVLOGEN JONGEN WORDT VASTGESTELD AAN DE HAND VAN AANTAL GERINGDE JONGEN

In de meeste gevallen betrof het hier broedparen die in een vroeg stadium startten met broeden en geconfronteerd werden met de gevolgen van het slechte weer in met name de maanden februari en maart met een vorstperiode en periodes met veel heftige neerslag in de vorm van sneeuw en regen.

Tijdens de broedperiode werden broedparen als gevolg van deze weersomstandigheden geconfronteerd met een ernstig gebrek aan voedsel. Een belangrijke voedselbron, de meikever, werd bijvoorbeeld pas in juni grootschalig gesignaleerd. Daarnaast werd een mogelijk verband gelegd met het late maaiseizoen van de weilanden, waardoor dergelijke weilanden door het te hoge gras pas later bejaagd konden worden door de steenuilen. Broedparen die later in het seizoen startten met broeden bleken uiteindelijk meer succesvol te zijn met redelijke broedsels en wel doorvoede en in goede conditie verkerende jongen.

5.3.1 GEMIDDELD AANTAL EIEREN PER SUCCESVOL BROEDSEL STEENUILEN

In 2021 werden er 126 broedparen geregistreerd die gezamenlijk 472 eieren legden. Hierdoor werd het gemiddeld aantal eieren per broedsel vastgesteld op 3.74

Foto 6: *Steenuil broedend op 5 eieren.*

5.3.2 GEMIDDELD AANTAL GEBOREN JONGEN PER SUCCESVOL BROEDSEL STEENUILEN

JAAR	AANTAL BEZETTE NESTKASTEN	AANTAL GEBOREN JONGEN	GEMIDDELD AANTAL GEBOREN JONGEN PER BROEDGEVAL
2015	38	59	1.55
2016	58	120	2.07
2017	70	196	2.80
2018	82	235	2.87
2019	92	300	3.26
2020	101	261	2.58
2021	96	297	3.09

TABEL 1: *GEMIDDELD AANTAL GEBOREN STEENUILEN PER SUCCESVOL BROEDSEL*

Ondanks de vele mislukte broedsels (30) werd dit jaar alsnog een groot aantal jonge steenuilen geboren. De 96 succesvolle broedparen brachten uiteindelijk 297 jonge steenuilen voort met een gemiddelde van 3.09 jongen per broedpaar. Een redelijke evenaring van de jaren 2019 en 2020, toen er respectievelijk 3.26 en 2.58 jongen per succesvol broedsel werden geboren. .

5.4 BROEDONTWIKKELINGEN KERKUILEN 2015 - 2021

De ontwikkelingen bij de kerkuilen werden aanvankelijk met scepsis tegemoet gezien. De heftige winterse periode en het slechte weer medio februari en maart leidde tot veel uitgehongerde en dode kerkuilen. Kerkuilen hadden het tijdens de sneeuwval en het stormachtig weer begin 2021 moeilijk om de benodigde muizen te vangen. Vele adulten gingen aan het zwerven en stierven als gevolg van een gebrek aan voldoende voedsel.

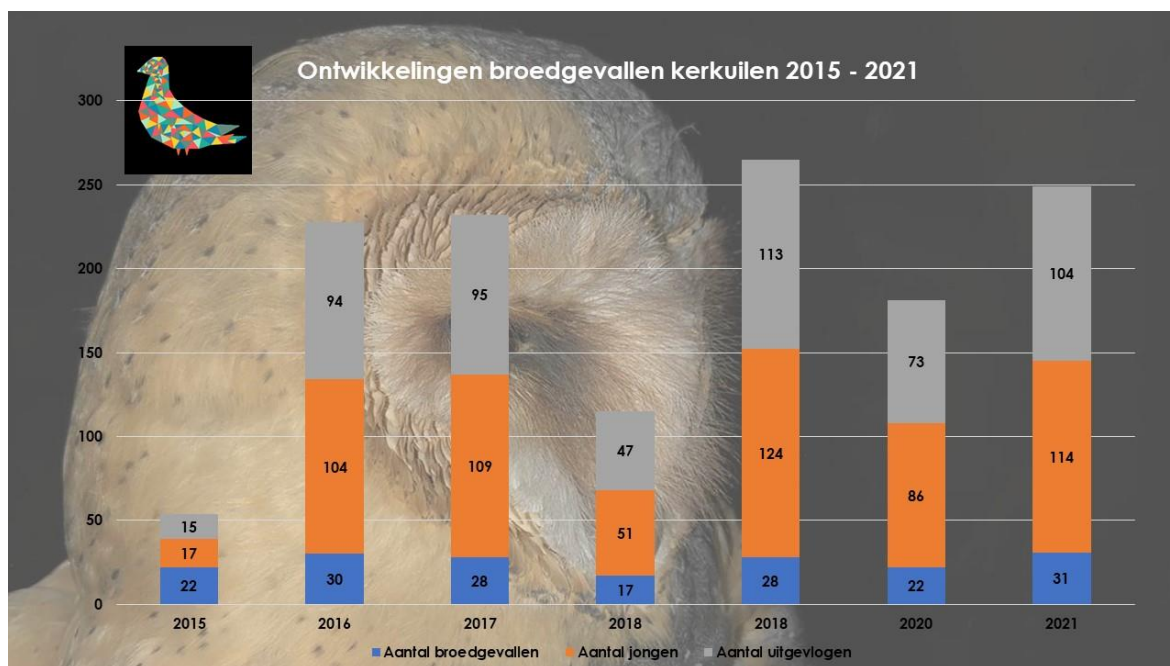

FOTO 7: *DODE KERKUIL TIJDENS WINTERSE PERIODE 1^E KWARTAAL 2021*

Al onze inspanningen om betere condities voor de kerkuilen op erven in onze gemeente te creëren lijkt langzaam maar zeker tot een stabiele populatie te leiden. Het blijft lastig om de populatie te doen groeien als gevolg van niet te beïnvloeden omstandigheden. Het aanhoudende slechte en strenge winterweer in het 1^e kwartaal van 2021 leidde bijvoorbeeld tot ongekende problemen voor onze kerkuilen. Nou deinken kerkuilen niet zo snel terug voor dit soort weer maar door het daarop volgende langdurig liggende sneeuwdek werd de onbereikbaarheid van muizen vele kerkuilen uiteindelijk fataal.

Toch werden er in 2021 alsnog 31 broedgevallen geregistreerd. Met name latere broedgevallen eind augustus leverde nog een groot aantal jonggeboren kerkuilen op, waardoor we toch met tevredenheid terug kunnen zien op het afgelopen broedseizoen.

5.5 ONTWIKKELINGEN BROEDGEVALLEN KERKUILEN 201 – 2021

GRAFIEK 5: ONTWIKKELINGEN AANTAL BEZETTE NESTKASTEN (TERRITORIA) KERKUIL 2015 – 2021

5.5.1 GEMIDDELD AANTAL EIEREN PER SUCCESVOL BROEDSEL KERKUILEN

In 2021 werden er 31 broedparen geregistreerd die gezamenlijk 126 eieren legden. Hierdoor werd het gemiddeld aantal eieren per broedsel vastgesteld op 4.07

5.5.2 GEMIDDELD AANTAL GEBOREN JONGEN PER SUCCESVOL BROEDSEL STEENUILEN

JAAR	AANTAL BROEDGEVALLEN	AANTAL GEBOREN JONGEN	GEMIDDELD AANTAL GEBOREN JONGEN PER BROEDGEVAL
2015	22	17	0.77
2016	30	104	3.46
2017	28	109	3.89
2018	17	51	3
2019	28	124	4.42
2020	22	86	3.90
2021	31	114	3.68

TABEL 2: GEMIDDELD AANTAL GEBOREN KERKUILEN PER SUCCESVOL BROEDSEL

2021 gaat de boeken in als een redelijk succesvol broedjaar voor de kerkuil. Het aantal broedparen schommelt jaarlijks, veelal als gevolg van weersomstandigheden en aanbod van muizen. Deze waren in 2021 in voldoende mate aanwezig gezien het aantal geboren jongen en de conditie van de geringde jonge kerkuilen.

5.6 REGISTRATIE BROEDRESULTATEN

Hofvogels beschikt over meerdere opgeleide en gecertificeerde ringers die de jong geboren vogels ringen en hiervan meerdere biometrische gegevens verzamelen en registreren in het landelijke registratiesysteem GRIEL⁷. Daarnaast worden broedgegevens van kerkuilen geregistreerd in 'waarnemingen.nl'.

⁷ GEAUTOMATISEERD RING INVOER EN EXPORT LOKET VOGELTREKSTATION NEDERLAND

6 BESCHERMINGSPLAN VOOR DE KERKUIL

6.1 INLEIDING

In 2021 werd het 'Beschermingsplan voor de Kerkuil 2019 - 2022'⁸ succesvol en een jaar eerder dan gepland afgerond. Op basis van dit plan investeerde Hofvogels samen met een groot aantal erfbewoners in het creëren van meer ideale biotopen voor deze bedreigde soort. Door te investeren in zogenaamde natuureerven werd gewerkt aan de uitvoering van maatregelen die bijdroegen aan het verbeteren van de condities voor de kerkuil en meeliftende soorten als bijvoorbeeld zwaluwen, mussensoorten en vliegenvangers. Hierbij werd samengewerkt met partijen als Landschap Overijssel en de gemeente Hof van Twente op basis van een door de provincie Overijssel verleende subsidie 'verbeteren condities aandachtsoorten'.

Foto 8: *Nest jonge kerkuilen van circa 7 tot 8 weken oud*

⁸ WWW.HOFVOGELS/ORGANISATIE.NL/

6.2 SUBSIDIETRAJECT

Op 27 juli 2018 werd ons (Stichting Hofvogels) per brief d.d. 27.07.2018, kenmerk 2018/0410803 zaaknummer 4967538 Provincie Overijssel (subsidieverlener) in het kader van de regeling 'Uitvoeren maatregelen voor aandachtsoorten 2018' een subsidie toegekend van € 44.005.- voor de uitvoering van maatregelen om de kerkuil in zijn levensonderhoud te ondersteunen.

Maatregelen werden beschreven in een door Hofvogels opgemaakt 'Beschermingsplan voor de kerkuil 2019 – 2022'. Het beschermingsplan had tot doel om in een periode van vier jaar (2019 – 2022) het aantal broedparen van de kerkuil uit te breiden door:

Het verrichten van 35 erfbezoeken, adviseren en opmaken van erfinrichtingsplannen met als doel;

- Het kerkuil vriendelijk inrichten van 35 zogenaamde natuureerven;
- Het maken en plaatsen van 35 nestkasten voor de kerkuil op erven van boerderijen in buitengebied bewoners in de Hof van Twente;
- De inzet van communicatie middelen als omschreven in het 'Beschermingsplan voor de kerkuil'
 - informatie via regionale en lokale pers, nieuwsbrieven en via website www.hofvogels.nl;
 - houden van informatiebijeenkomsten in buurten en wijken ;
 - ontwikkelen informatiefolder m.b.t nut en noodzaak te investeren in biodiversiteit en natuur;
- De aanschaf van 'veilige materialen' ten behoeve van het veilig controleren van nestkasten;
- Registreren broedgevallen in Waarnemingen.nl.

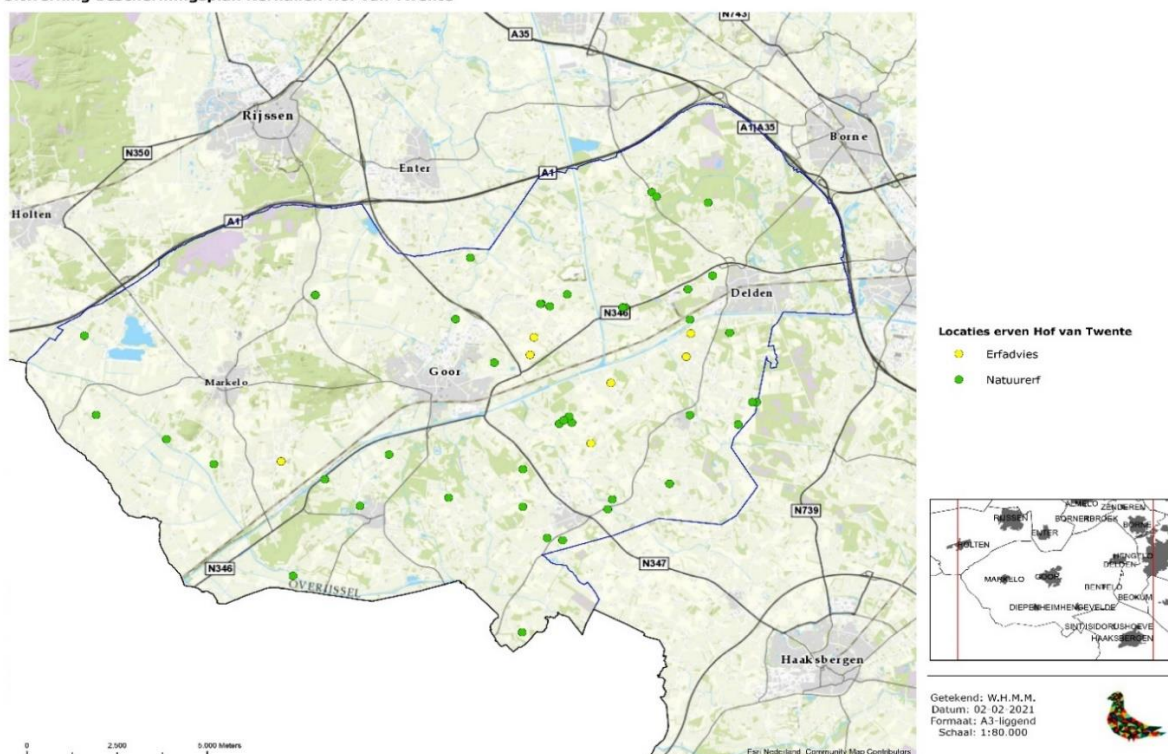

Foto 9: *Nestjong op weegschaal*

6.3 RESULTATEN

In totaal meldden zich op basis van perspublicaties 65 erfbewoners voor een erfadvies, waarvan er 50 in behandeling werden genomen. Met het beschikbare subsidiebudget werden uiteindelijk 42 erven beloond met het predicaat 'natuurerf' en tekenden al deze erfbewoners een 10 jarig onderhoudscontract voor het gesubsidieerde plantgoed, bestaande uit streekeigen bomen, struiken en planten. Ook werden er meer dan **41** nestkasten voor de kerkuil geplaatst op daarvoor in aanmerking komende erven. In 2020 werd ten slotte de nieuwe website www.hofvogels.nl/natuurerf.nl/ geïntroduceerd en een folder 'natuurerf' ontwikkeld, geïntroduceerd en breed verspreid.

Uitwerking beschermingsplan Kerkuilen Hof van Twente

Figuur 2: *Spreidingskaart ingerichte natuurerven in kader Beschermingsplan kerkuilen*

6.4 LEERMOMENTEN

De interesse voor een erfadvies en erfinrichting onder erfbewoners in de Hof van Twente was groot en overtrof de verwachtingen. De te volgen procedure van intake tot tekenen van het onderhoudscontract bleek echter weerbarstig te zijn, doorlooptijden lang als gevolg van de afhankelijkheid van het plantseizoen en de administratieve afhandeling tijdsintensief. Het groen inrichten van erven in belang van uitsluitend de kerkuil beperkte daarnaast het aantal daarvoor in aanmerking komende erven.

Erven zijn over het algemeen meer toegankelijk voor het ophangen van een steenuilenkast dan voor een kerkuilenkast. Laatstgenoemde wordt bij voorkeur opgehangen op een (hooi)zolder, in een stal, bergloods of kapschuur. Voorkeurslocaties die op vele erven niet meer aanwezig zijn. Een bredere aanpak in belang van meerdere soorten maakt meer erven toegankelijk om het natuurerf te introduceren en de gewenste schaalgrote te introduceren.

7 NATUURERF, OPMAAT VOOR BIODIVERSITEIT

7.1 INLEIDING

Met het programma ‘Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit 2020 - 2025’ opvolger van het ‘Beschermingsplan voor de kerkuil’ investeert Hofvogels in een meer gebiedsgerichte aanpak van biodiversiteit. Door het enthousiasmeren van erfbewoners en buurtschappen initieert Hofvogels onder de naam ‘Buurt aan zet’ gebiedsgerichte investeringen in biodiversiteit op erven en aangrenzende landbouwgronden. Maatregelen die in het teken staan van het verbeteren van de condities voor bedreigde erfvogels als de kerkuil en andere met name genoemde meeliftende soorten.

Hofvogels als initiatiefnemer is daarvoor de samenwerking aangegaan met een groot aantal erfbewoners, de gemeente Hof van Twente, Stichting Landschap Overijssel en anderen op basis van een door de Provincie Overijssel en gemeente Hof van Twente verleende subsidie. Het project heeft tot mooie resultaten en veel enthousiasme onder inwoners uit de gemeente Hof van Twente geleid.

7.2 GEBIEDSGERICHTE AANPAK

De gebiedsgerichte aanpak richt zich op buurten/ buurtschappen waar minimaal 5 erven binnen een ruimtelijke samenhang zich verbinden voor een meer biodivers erf/ woon- leefgebied. De koppeling van het erf met het aangrenzende gebied garandeert meer effectieve en brede investeringen in biodiversiteit in een gebied waar aanleg/ herstel van kenmerkende landschapselementen voor bewoners centraal staan. (www.hofvogels/natuurerf.nl)

7.3 DOELSTELLINGEN

Met het programma ‘Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit 2020 – 2025’ beschrijft Hofvogels de wijze waarop zij in de betreffende periode wil investeren in de kwaliteit van de natuur, het landschap en de biodiversiteit door het inrichten van natuurerven en het initiëren/ uitvoeren van gebiedsgerichte investeringen in biodiversiteit. Investerings die tot doel hebben de conditie van soorten als kerk- en steenuil, huis- en ringmus, zwaluwsoorten, grauwe vliegenvangers en andere meeliftende soorten te verbeteren.

7.4 SUBSIDIEVOORWAARDEN

Op basis van de in het projectplan ‘Natuurerf, opmaat voor biodiversiteit 2020 – 2025’ geplande activiteiten werden door de Provincie Overijssel en de gemeente Hof van Twente subsidie verleend voor:

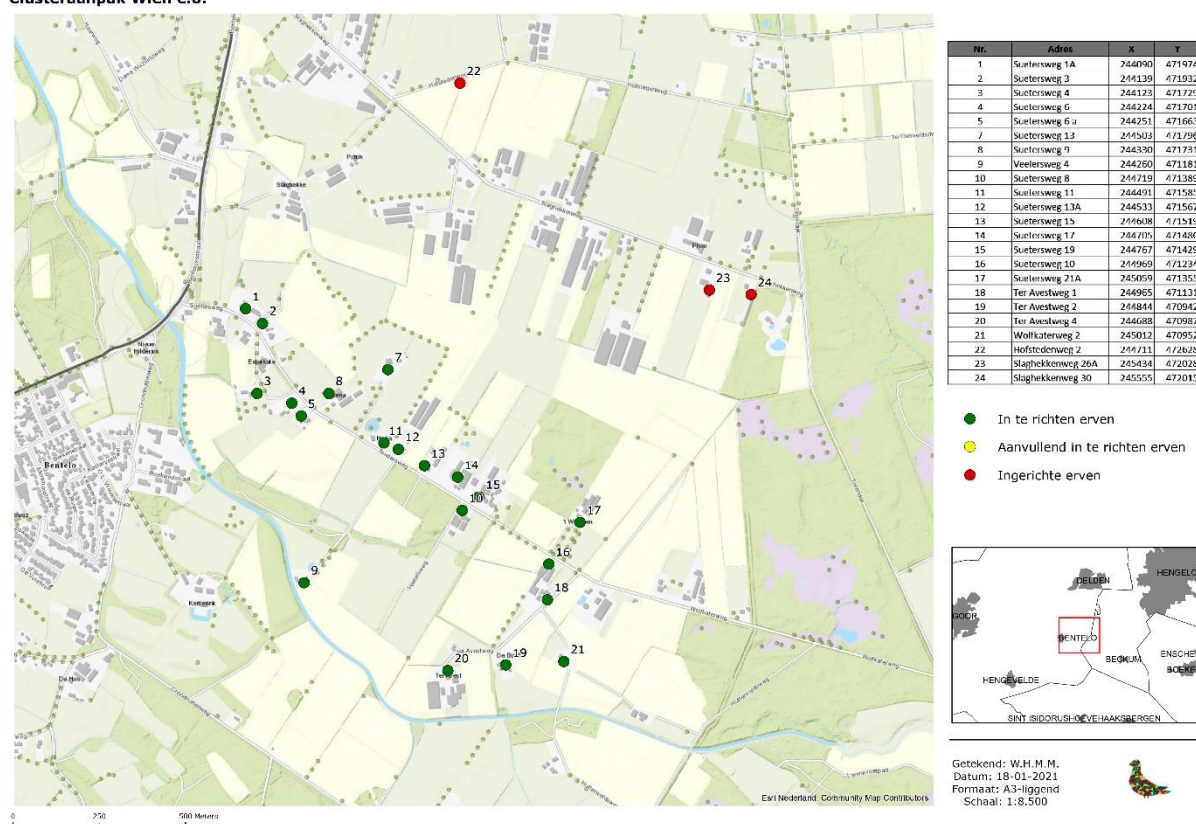
- Het inrichten van 22 erven voor kerk- en steenuil, boerenzwaluwen, ringmussen en grauwe vliegenvangers;
- Regelen van 22 intentieverklaringen om natuurvriendelijk ingerichte erven minimaal 10 jaar natuurvriendelijk te beheren en te monitoren;
- Vergroten van de leefgebieden van de genoemde erfvogels en de kans op broedsucces in deze regio vergroten;
- Uitvoering communicatieactiviteiten met als doel kennis te delen, projecten te bedenken of op te starten;
- Uitvoeren genoemde maatregelen in de subsidieperiode 29 oktober 2020 – 31 december 2020.

7.5 BUURT AAN ZET AAN DE SUETERSWEG

Hofvogels ondersteunt erfbewoners aan de Suetersweg in hun plannen om het erf en het aangrenzende tussenliggend gebied meer biodivers in te richten. 24 erfbewoners hebben zich aangemeld voor een erfinrichtingsplan en kozen voor een meer gebiedsgerichte aanpak van het omliggende landschap (herstel en inpassing van landschapselementen). De meerderheid van de deelnemende bewoners heeft een erfadvies ontvangen, erven zijn ingericht conform de opgemaakte erfplannen en herstel van houtwallen en onderhoud van poelen staan in de stijgers om aangepakt te gaan worden.

Bureau Eeckhof uit Bentelo heeft in samenwerking met Stichting de Hofvogels en gemeente Hof van Twente een conceptgebiedsplan geformuleerd. De aanpak dient een blauwdruk te worden voor nieuw aan te pakken erven en gebieden en het bewerkstelligen van meerjarig streekeigen landschapsbeheer.

Clusteraanpak Wien e.o.

Figuur 3: Deelnemende erven Suetersweg

7.6 PLANGEBIED

De grenzen van het plangebied zien er als volgt uit. Aan de noordzijde wordt het gebied begrenst door de Slaghekkeweg, aan de oostzijde door de gemeentegrens met Hengelo, aan de zuidzijde door de Hagmolenweg en aan de westzijde door de Bentelosestraat. Binnen dit plangebied bevinden zich meerdere particuliere grondeigenaren, de Scouting en wijngaard Hof van Twente.

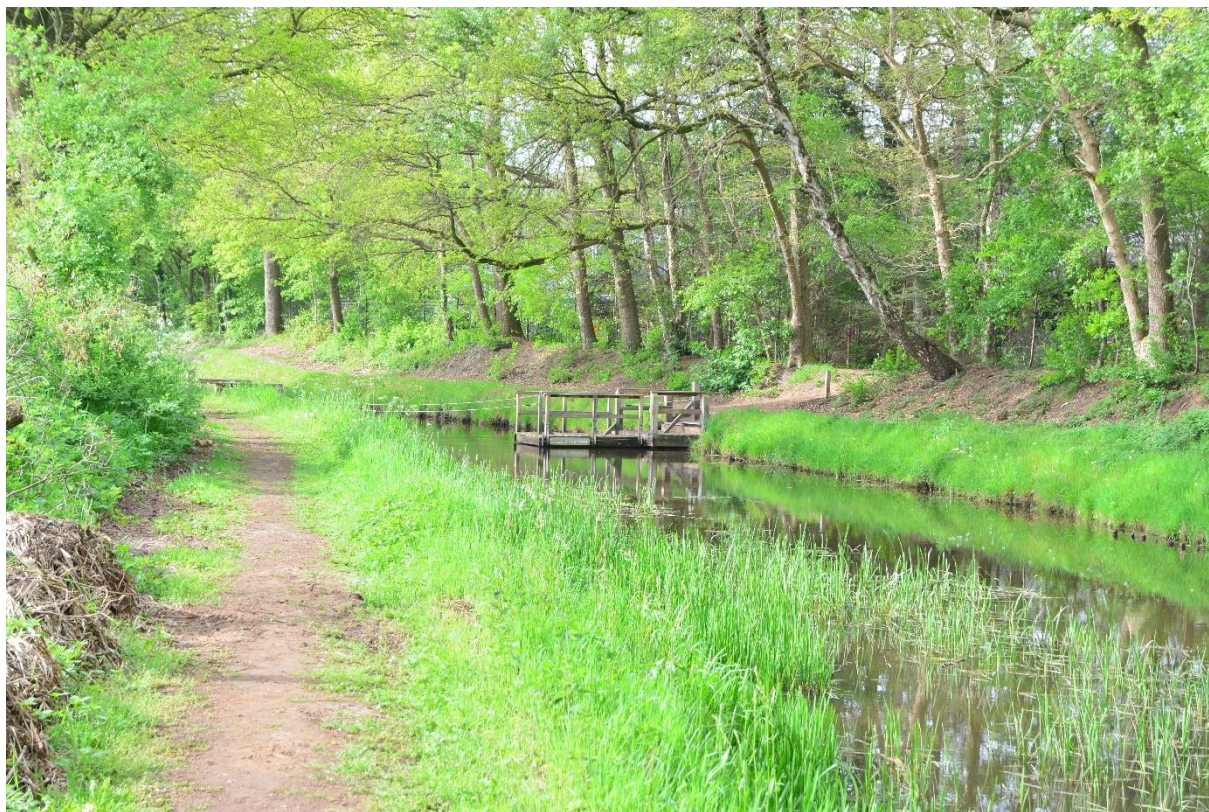

Foto 10: *Hagmolenbeek, plan Suetersweg*

7.7 PROCESBESCHRIJVING

In 2019 is Hofvogels gestart met het houden van individuele gesprekken met erfeigenaren aan de Suetersweg voor een erfinrichtingsplan. Naast dat er gesproken is over herinrichting van het erf bleek er ook veel interesse om gezamenlijk te kijken naar een meer biodivers inrichting van het totale landschap. Er is een schetssessie gehouden om de wensen van erfbewoners te visualiseren. De schetsen zijn vertaald naar een praatplaat. De betrokken grondeigenaren zijn middels een informatiebijeenkomst geïnformeerd over de mogelijkheden voor de inrichting van hun leefomgeving. De bijeenkomst had tot doel om verdere wensen en ideeën die in de buurt leven vast te stellen. De aandacht van de buurt ging daarbij vooral uit naar beheer en onderhoud van bestaande houtwallen en – singels, bomen, aanleg en onderhoud van kikkerpoelen en het inzaaien van bloem- en akkerranden. Op de praatplaat konden de grondeigenaren hun wensen aangeven en bespreken. Na de informatiebijeenkomst zijn de grondeigenaren in de gelegenheid gesteld om middels een intentieverklaring aan te geven mee te willen werken aan de gebiedsaanpak. De wensen van de grondeigenaren die mee willen werken aan de aanpak zijn uitgewerkt in een plankaart.

Figuur 4: Praatplan Suetersweg

7.8 UIT TE VOEREN WERKZAAMHEDEN

HOUTWALLEN EN SINGELS

FOTO 11; TE HERSTELLEN HOUTWAL

Houtwallen hebben een ecologische functie. Voor veel planten en dieren vormen ze een netwerk van verbindingswegen binnen het landschap of tussen natuurgebieden. Binnen het plangebied is er budget beschikbaar voor het wegwerken van achterstallig onderhoud aan bestaande elementen en het optimaliseren van deze elementen.

De werkzaamheden die hiermee gemoeid zijn bestaan uit: Het proces van taksterfte en takafstoting is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van onder ander takvrije stammen van bomen. Een struikbeplanting ontwikkelt zich op dezelfde wijze en wordt transparant. Wanneer geen onderhoud gepleegd wordt zal door het dichte kronen dak van bomen de struiklaag steeds minder worden. De beplanting is daardoor vaak niet meer gesloten en bevat minder variatie waardoor het element ecologisch gezien minder waardevol wordt. De zaagploeg wordt ingezet om dit proces positief te beïnvloeden. Het betreft hier vooral dunning. Dunning is noodzakelijk als functie dragende struiken overgroeid dreigen te raken door niet-functie dragende struiken. De hoogte waarop bomen af struiken worden afgezaagd is gelijk aan de diameter van de stammen. Oude bomen met veel holtes en zeldzame struiken worden waar mogelijk gespaard.

PLANTEN VAN BOSPLANTSOEN

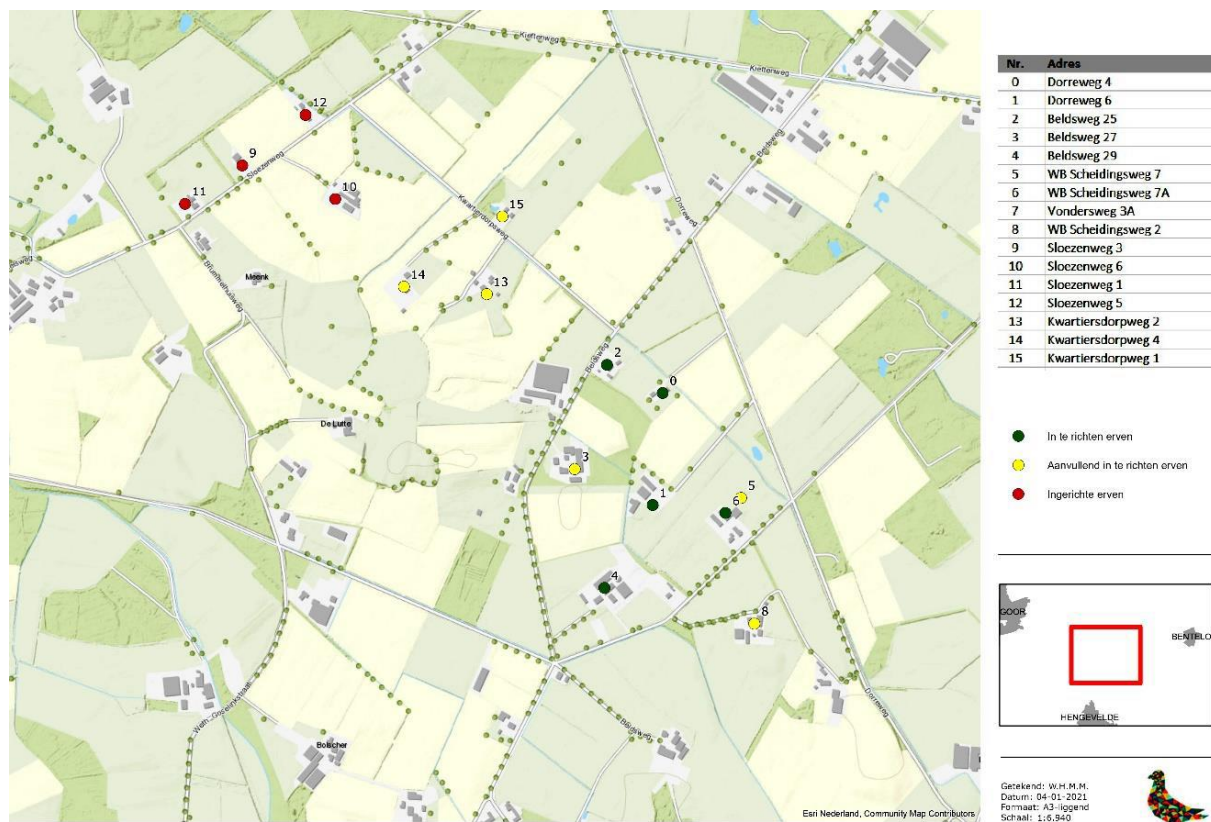

FOTO 12: *SINGEL VAN AANGEPLANT BOSPLANTSOEN*

Voor het doorplanten van de bestaande houtwallen en singels wordt gebruik gemaakt van gemengd bosplantsoen met een formaat van 60-100 cm. De boomvormers worden in het midden van het element geplaatst en de struikvormers aan de rand met een onderlinge afstand van 1,5 bij 1,5 meter. Voor de struiklaag wordt veelal gebruik gemaakt van lijsterbes, sleedoorn.

7.9 AAN DE SLAG IN WIENE

Hofvogels startte in 2020 op initiatief van een aantal bewoners in Wiene met de voorbereidingen naar een meer gebiedsgerichte aanpak biodiversiteit. Als gevolg van de door Corona opgelegde beperkingen werd de toen gestarte aanpak verschoven naar oktober 2021 en daar hernieuwd opgepakt. Geïnteresseerde bewoners in Wiene werden tijdens een door Hofvogels en de gemeente Hof van Twente georganiseerde buurtbijeenkomst geïnformeerd en geënthousiasmeerd om deel te nemen. In de tussentijd tekenden circa 10 erfbewoners een intentieverklaring om deel te nemen.

Figuur 5: Potentieel deelnemende erven Wiene

8 OVERIGE ACTIVITEITEN

8.1 INLEIDING

In 2021 werd een aantal nieuwe activiteiten opgezet en/ of uitgevoerd. Zo werd op verzoek van de gemeente Hof Twente onder andere mede geïnvesteerd in een meer biodiverse inrichting van een gemeentelijke begraafplaats in Goor. Een activiteit die met zich meebracht dat Hofvogels investeerde in het ontwikkelen en maken van een serie insectenhôtels en vleermuiskasten. Ook werd op verzoek van Hofvogels een vogelinventarisatie verricht in een nieuw ontwikkeld natuurgebied in Elsenerbroek.

OVERIGE ACTIVITEITEN
BIODIVERSE INRICHTING BEGRAAFPLAATS GOOR De begraafplaats in Goor lag er door de droogte van de afgelopen jaren onverzorgd bij. Veel planten hadden de warmte en de droge zomers niet overleefd. Om de biodiversiteit te vergroten en de verbinding te leggen met het groene buitengebied is er nieuw en meer groen aangeplant. Door het inzaaien van bloemenvelden en het planten van bloeiende heesters en bomen wordt de begraafplaats mooier. Het belang van insecten wordt kenbaar gemaakt door een door de Stichting Hofvogels gemaakt insectenhôtel. Door de aanwezigheid van vleermuizen te scannen werden drie afzonderlijke soorten geïnventariseerd, waaronder de Dwergvleermuis, de Laatvlieger en de Rosse Vleermuis. Om de aanwezigheid van deze nuttige zoogdieren te benadrukken werden door Hofvogels meerdere vleermuiskasten gemaakt en opgehangen. Een bosuilenkast en meerdere vogelhuisjes ten slotte moeten leiden tot meer diversiteit aan(vogel) soorten. WWW.HOFVOGELS.NL/BEGRAAFPLAATSEN-EEN-PLAATS-OM-TE-GEDENKEN-IN-HET-GROEN/
CONTROLE NESTKASTEN IN KADER EIKENPROCESSIERUPS In gemeente Hof van Twente zijn door vrijwilligers van de stichting Hofvogels in de afgelopen jaren ongeveer 270 nestkastjes opgehangen voor kool- en pimpelmezen. Deze vogels zijn de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Een nestkastje op plekken waar overlast van deze rupsen is, was een van de natuurvriendelijke maatregelen in de bestrijding. Daarnaast worden ook ecologisch bermbeheer en preventieve bestrijding ingezet. Omdat veel inwoners ook nestkastjes in hun tuin en omgeving plaatsten kwamen er meer nestkastjes dan mezen. Een groot deel van de nestkastjes bleef onbewoond. Circa 100 nestkastjes werden weggehaald en schoongemaakt door Scouting Delden. Deze nestkastjes verhuizen naar andere gebieden waar bewoners zich inzetten voor biodiversiteit. WWW.HOFVOGELS.NL/STICHTING-HOFVOGELS-VERPLAATST-ONBEWOONDE-NESTKASTJES/

OVERIGE ACTIVITEITEN

ONTWIKKELEN EN INZETTEN INSECTENHOTELS

Insectenhôtels leveren een belangrijke aan het kenbaar maken van de sterfte onder insecten(soorten) en de gevolgen die dit heeft voor de biodiversiteit. Insecten zijn van groot belang de bestuiving van gewassen, bestrijding van plagen en basisvoer voor vele vogels en amfibieën. Insectenhôtels kunnen bijdragen om deze soorten in hun levensonderhoud te steunen en kunnen een welkome aanvulling zijn op vele kilometers ingezaaide bloemstroken. De populariteit van een insectenhotel is groot zodat Hofvogels, de Stichting Stadslandbouw in Goor en de Groene Loper Hof van Twente de handen in elkaar hebben gestoken en productie van insectenhôtels ter hand hebben genomen. De 1^e serie insectenhôtels is in de maak en zullen worden geplaatst op de verschillende gemeentelijke begraafplaatsen in de gemeente.

In 2021 werd op initiatief van Hofvogels een broedvogelinventarisatie uitgevoerd in en rond het nieuwe natuurgebied 'De Parel' in het buurtschap Elsenerbroek. In totaal werden 46 broedvogelsoorten aangetroffen in het onlangs ingerichte natuurgebied.

WWW.HOFVOGELS.NL/BROEDVOGELINVENTARISATIE-OUDE-CAMPING-DE-PAREL-IN-ELSENERBROEK/

Bijlagen

BIJLAGE 1: OVERZICHT BEZOEKERSAANTALLEN WWW.HOFVOGELS.NL

BIJLAGE 2: INSTROOM VRIJWILLIGERS 2019

BIJLAGE 3: SPONSOREN

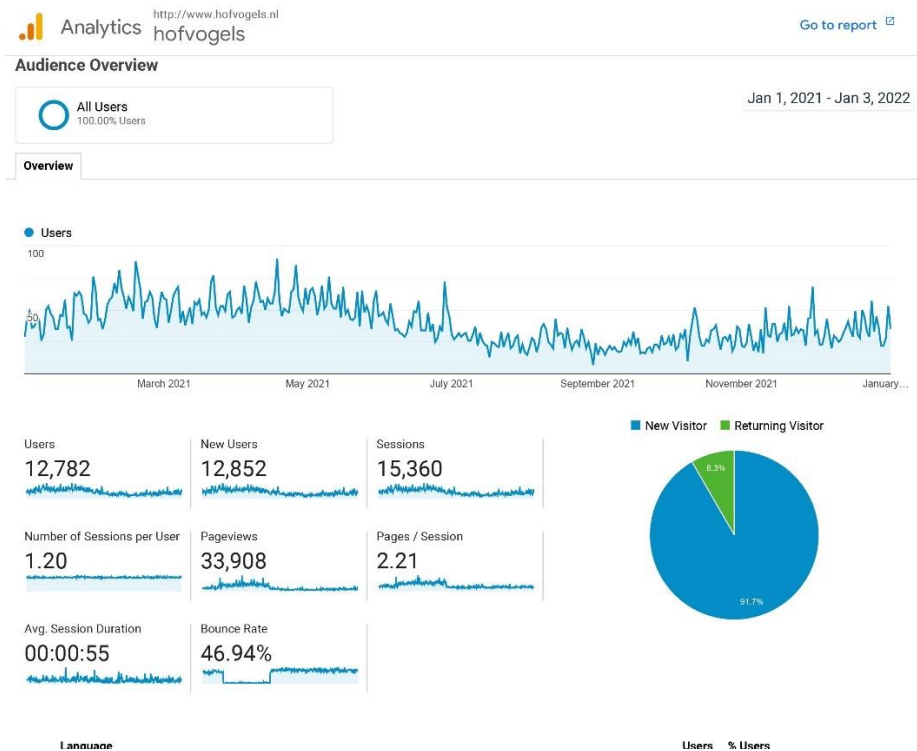
BIJLAGE 4: SPREIDINGSKAART NESTKASTEN STEENUILEN 2021

BIJLAGE 5: SPREIDINGSKAART NESTKASTEN KERKUILEN 2021

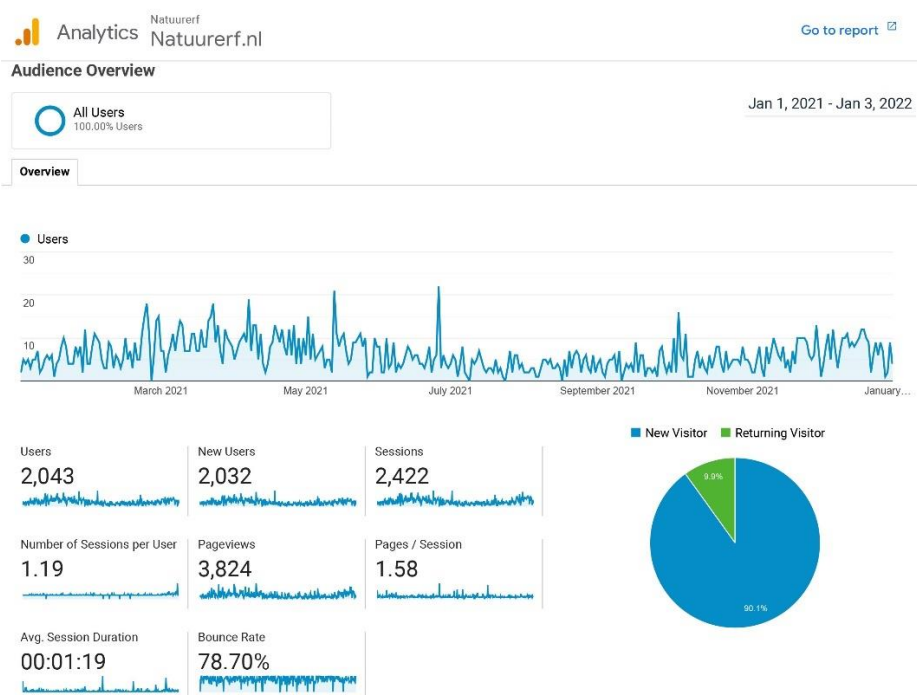
BIJLAGE 6 EXPLOITATIE OVERZICHT STICHTING HOFVOGELS 2021

BIJLAGE 1: BEZOEKERSAANTALLEN

WWW.HOFVOGELS.NL/

WWW.HOFVOGELS/NATUURERF.NL/

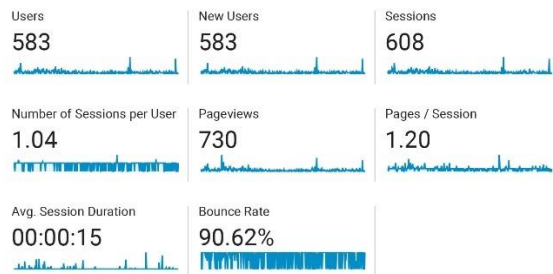
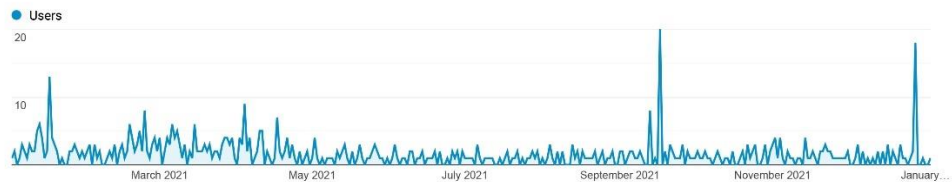

Audience Overview

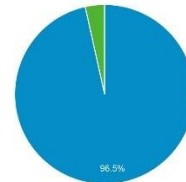
Jan 1, 2021 - Jan 3, 2022

 All Users
100.00% Users

Overview

■ New Visitor ■ Returning Visitor

Language

Users % Users

BIJLAGE 2: IN 2020 INGESTROOMDE VRIJWILLIGERS

FRITS SCHOOK

FRITS EN FRANS KRUSE CONTROLEREN IN DELDENERBROEK.

VAN HUIS BEN IK VERPLEEGKUNDIGE EN HEB LANG IN HET MANAGEMENT VAN VERPLEEGHUIZEN GEWERKT. OP DIT MOMENT HOUD IK ME BIJ CARINTREGGELAND BEZIG MET PRIVACYWETGEVING EN DE BEVEILIGING VAN HET ICT NETWERK.

TOEN WE DE KAPSHUUR BOUWDEN ZAGEN WE AL GAUW DAT EEN UIL OP DE BALKEN GING ZITTEN. HAN BRINKCATE TIPTE ONS OVER DE HOFVOGELS EN EEN BROEDKAST. IK VOND HET WEL LEUK OM HIER IETS MEER MEE TE DOEN. ZEKER NU IK OP 1 APRIL MET PENSIOEN GA. HET CONTROLEREN VAN DE KASTEN MET FRANS KRUSE IS LEUK. ELKE KEER WEER EEN VERRASSING WAT JE ZAL AANTREFFEN EN JE LEERT ZO DE NODIGE MENSEN UIT DE BUURT KENNEN.

WOUTER STADHOUDERS

WOUTER EN JAN BLOKHUIS CONTROLEREN IN HET TWICKELGEBIED.

WOUTER IS EIGENAAR VAN STADLANDWATER EN HELPT OVERHEDEN MET HET OMVORMEN VAN WEILANDEN TOT WOONWIJKEN, HET REALISEREN VAN ZONNEPARKEN OF HET HERINRICHTEN VAN WOONSTRATEN.

WOUTER HEEFT ZICH AANGESLOTEN GEZIEN ZIJN INTERESSE VOOR BIODIVERSITEIT EN HET FEIT DAT DE UIL DAAR EEN ROL ALS SEINGEVER IN SPEELT EN HOE AGRARIËRS OMGAAN MET HUN BEDRIJF EN DE NATUUR. DE KENNIS OVER DE NATUUR EN BIODIVERSITEIT DIE IK OP DOE VIA HOFVOGELS PAS IK WEER TOE IN MIJN WERK. WOUTER WOONT IN DELDEN, IS GETROUWD EN HEEFT TWEE KINDEREN.

ROLAND HOLS

ROLAND HOLS EN JAN RITZER CONTROLEREN IN MARKELO

ROLAND IS ZELFSTANDIG ONDERNEMER IN CARTOON ONTWERPEN EN IS 5 JAAR GELEDEN VANUIT ROTTERDAM NAAR MARKELO VERTROKKEN. DE NATUUR EN RUST TREKKEN HEM EN ZIJ GEZIN ENORM AAN IN TEGENSTELLING TOT DE DRUKTE IN ROTTERDAM. .

DE NATUUR TREKT HEM AL ZIJN LEVEN. IK BEN GRAAG IN DE NATUUR EN VIND HET LEUK OM AL HET LEVEN TE OBSERVEREN EN ER VAN TE LEREN.

NORBERT MENTINK

**NORBERT MENTINK EN THEO GIESSEN CONTROLEREN IN
ELSENERBROEK / ELSENERVELD**

NORBERT WOONT MET ZIJN GEZIN IN HENGELO EN IS GEPASSIONEERD VOGELSPOTTER. ALS LID VAN DE TWENTSE VOGELWERKGROEP TELT HIJ VOLGENS DE BMP VOGELS IN HET RETENTIEGEBIED WOOLDE.

NA EERST MEEGELOPEN TE ZIJN MET RUUD EN MIRJAM HEEFT NORBERT SAMEN MET THEO HET ELSENERVELD ALS CONTROLEGEBIED.

ANOUK KRABBE

**ANOUK KRABBE CONTROLEERT MET WIM VAARHORST EN PIET VAN
DOORN IN ZELDAM**

IK BEN ANOUK KRABBE EN VRIJWILLIGER BIJ DE HOFVOGELS SINDS 2019. WE VERHUISDEN IN DAT JAAR NAAR AMBT DELDEN EN IK VOND IN ONZE VERWILDERDE TUIN EEN ZEER TREURIGE UILENKAST. ZO KWAM IK OP HET SPOOR VAN DE HOFVOGELS. DE NIEUWE UILENKAST WAS SNEL GEPLAATST EN 4 MAANDEN NA ONZE VERHUIZING, KREGEN WE EEN NIEUWE BEWONER IN DE TUIN. ONZE STEENUIL HEEFT INMIDDELS TWEE NESTEN GEHAD EN WE HOREN HAAR LEKKER JAGEN IN DE NACHT. DE BELANGRIJKSTE REDEN OM TE HELPEN ALS VRIJWILLIGER IS MIJN LIEFDE VOOR DE NATUUR EN ALS IK ZO MIJN STEEN(UILTJE) KAN BIJDAGEN DOE IK DAT GRAAG.

BIJLAGE 3: SPONSOREN

FRANS KRUSE, VOORZITTER HOFVOGELS (LINKS) EN VINCENT NOLLEN VAN DE GELIJKNAMIGE BAKKERIJ NOLLEN (1^E RECHTS) EN NORBERT KUIPERS VAN HEBO HENGEVELDE (2^E RECHTS) SPONSOREN VOOR MEERDERE JAREN.

MICHEL WALHOF VAN HET FAMILIEBEDRIJF AQUA+ UIT GOOR (LINKS): ÉÉNMALIGE SPONSOR VOOR EEN GROOT AANTAL NESTKASTEN MET FRANS KRUSE, VOORZITTER HOFVOGELS (RECHTS).

ALEXANDER NIJLAND VAN HET GROND- EN GROENBEDRIJF NIJLAND UIT BENTELO: SPONSOR VOOR MEERDERE JAREN.

HERBERT EN ROY REEF VAN HOUTHANDEL RTT GOOR ALS MEERJARIGE SPONSOR VAN HOUT VOOR NESTKASTEN EN INSECTENHOTELS

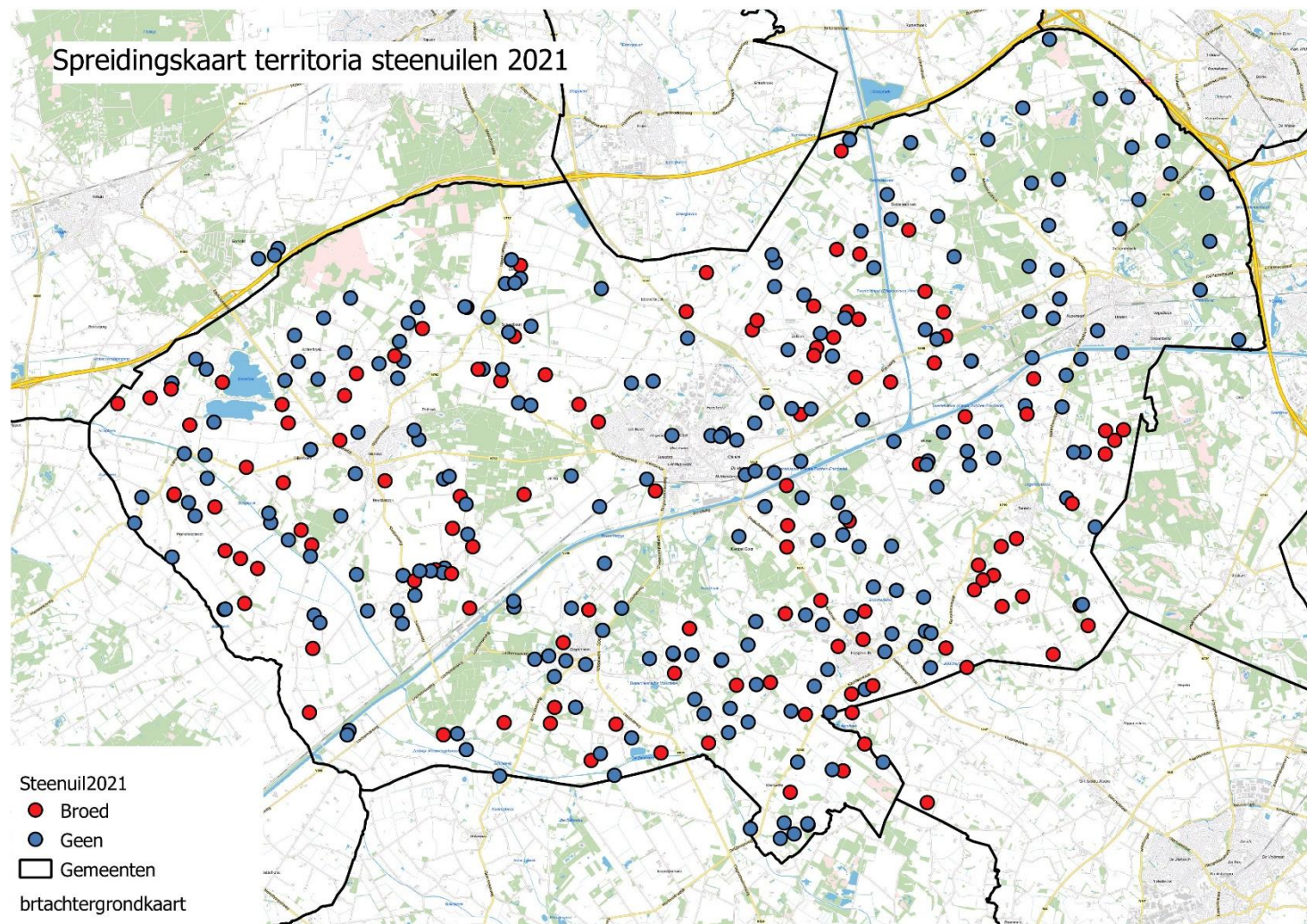

Tuinte

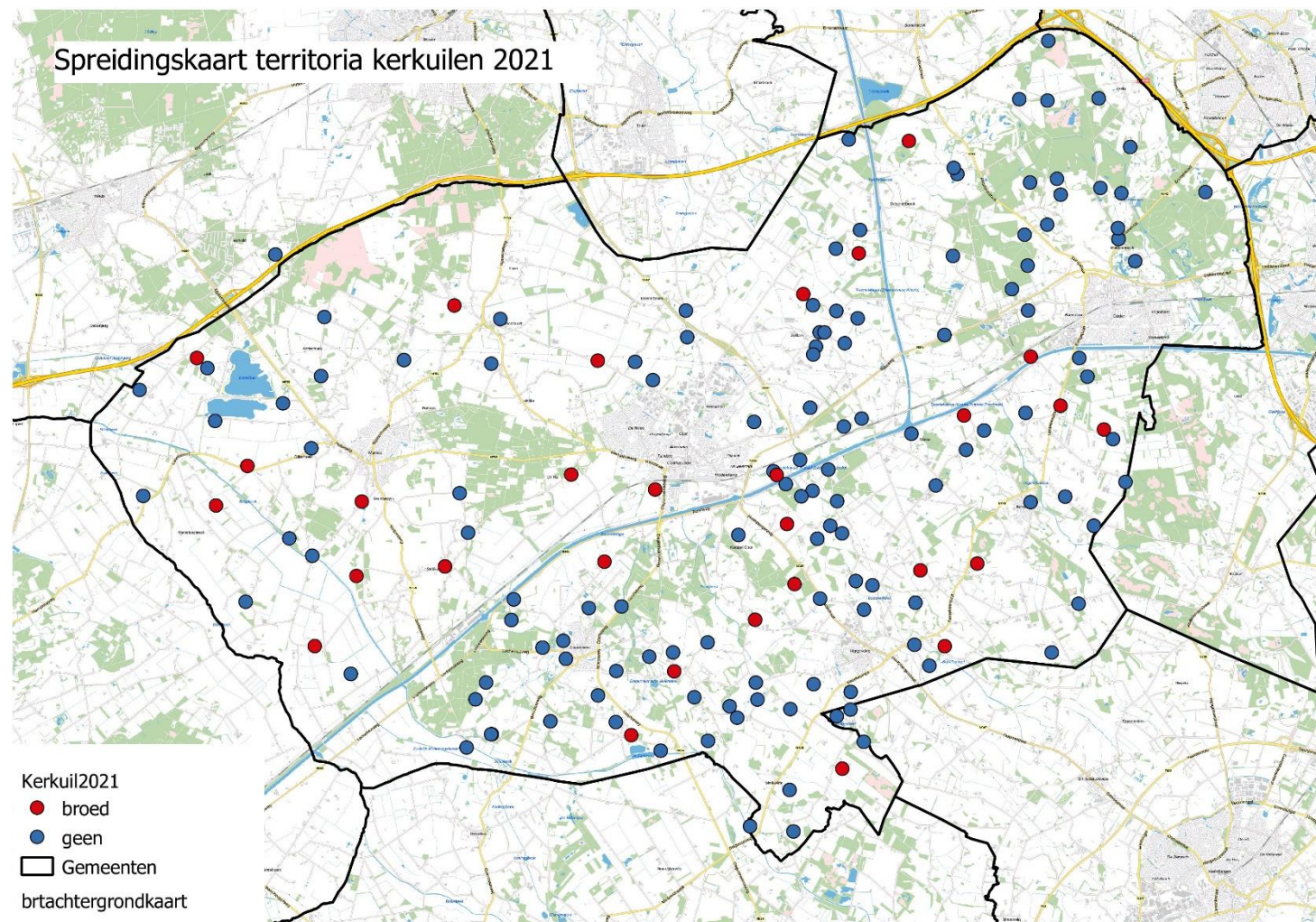
smart industrial solutions

MACHINEFABRIEK ALS ÉÉNMALIGE SPONSOR

BIJLAGE 4: SPREIDINGSKAART NESTKASTEN EN BROEDGEVALLEN STEENUILEN 2021

BIJLAGE5: SPREIDINGSKAART NESTKASTEN EN BROEDGEVALLEN KERKUILEN 2021

BIJLAGE 6: EXPLOITATIEOVERZICHT STICHTING HOFVOGELS 2021

Baten

Project Bescherming Kerkuilen(KU)	€ 4.400,50
Bestrijding Eikenpr-rups(EPR)	€ 1.430,00
Project Begraafplaats Goor(BG)	€ 4.667,65
Donaties(D)	€ 600,92
Sponsors(S)	€ 3.100,00

Lasten

		Totaal	Voorschot	Rest
Beschermingsplan KU(KU)	€ 4.505,95			
Project Natuurerf(EI)	€ 14.897,99			
Suetersweg(SW)	€ 1.112,75	€ 16.010,74	€ 23.175,06	€ 7.164,32
IT	€ 371,25			
Trainingen(T)	€ 516,31			
BegraafplaatsGoor(BG)	€ 1.253,50		€ 4.667,65	€ 3.414,15
Overige kasten(KST)	€ 825,00			
Bank kosten(B)	€ 173,55			
Best.kosten +Secr.(Best+SC)	€ 498,77			

TOTAAL € 14.199,07

€ 24.155,07

€ 9.956,00

€ 21.985,66

KvK Oost Nederland 66650488/ RSIN: 856646167 (ANBI) Bank: NL 42 TRIO 0391 2134 74

€ 31.941,66

0